

fremfor alt er vokset i de senere Aar, ikke mindst for Statens Vedkommende, er de af de saakaldte sociale Love rindende Udgifter, og saa meget er sikkert, at vi her hverken kan eller bør sidde nye Krav overhørigt, ligesom vi ikke kan gaa ud fra, at der ikke af de bestaaende Love vil vedblive at vokse Krav til Statskassen frem. Hidtil har vi herfor haft nogen Begrænsning deri, at disse Udgifter i noget Maal deles af Kommunekasserne, at de i det hele taget først udredes af Kommunekasserne med Deltagelse fra disse. I det samme Maal Kommunerne kan vælte Udgifterne over paa Staten, har der imidlertid ikke været og er der bestandig meget ringe Betænkelighed ved at forøge dem, og der er derfor rigtig god Grund til at tro, at er de kommunale Raad tarvelige Værgere for Kommunekasserne, vil de blive endnu ringere Værgere for Statskassen.

Den tredie almindelige Fordring, man maa stille til Landstinget, er, at man har nogenlunde Sikkerhed for deri at have repræsenteret Sagkundskab og Støtte for Erhvervene og Institutionerne, hvilket man aldrig har mindste Sikkerhed for at se repræsenteret i det folkevalgte Ting. Ogsaa dette, er der blevet sagt, vil man naa gennem Kommunalbestyrelserne, fordi der i disse i Regelen netop er Repræsentanter for de forskellige Erhverv. Ja, i Landkommunerne er der selvfølgelig Repræsentanter for Landbruget, men det er noget, der giver sig af sig selv, man behøver ikke derfor at gaa gennem de kommunale Valg. Men i Bykommunerne har man en meget begrænset Sikkerhed for en saadan Repræsentation. Der er det i hvert Fald saaledes, at forskellige Erhverv, ofte meget betydende Erhverv, slet ikke er repræsenterede i Kommunalbestyrelserne, og at sikre en saadan Repræsentation er i hvert Fald i voksende Maal slet ikke det Hensyn, der er bestemmende ved Kommunalvalgene, de bestemmes stadig mere og mere af politiske Hensyn. For saa vidt en saadan Repræsentation i noget Maal findes i Kommunalraadene, skyldes det imidlertid ene og alene den Omstændighed, at disse vælges ved Forholdstalsvalg. De Organisationer, der ved Valgene altid staaar bagved, er nødte til for at samle Stemmer fra de forskellige Erhverv ogsaa at tage Hensyn til disse i saa stort Maal, som det, naar de tillige skal tage Hensyn til de politiske Interesser, er muligt. Imidlertid er det jo i voksende Grad politiske Hensyn, der er bestemmende, og saa meget er i hvert Fald

sikkert, at gennemføres dette Forslag, saaledes at det bliver Kommunalraadene, der vælger Landstingsmændene, vil de politiske Hensyn blive endnu mere overbestemmende, hvilket da ogsaa er en af de almindelige Hovedindvendinger, der er rejst mod hele dette Forslag. Jeg ser derfor ikke, at der er mindste Grund til at gaa gennem Kommunalraadene, eller at der derigennem opnaas mindste Garanti for Erhvervsrepræsentation. Nej, man vil være meget bedre sikret ved at gaa direkte gennem Forholdstalsvalg; derved vil man have større Sikkerhed for at faa de forskellige Erhverv repræsenteret, selv om man ikke alene ved at gaa til Forholdstalsvalg vil have tilstrækkelig Sikkerhed.

Saa er der endelig endnu Spørgsmaalet om de — lad os kalde dem — Institutioner, væsentlig Statsinstitutioner, som man maa ønske en sikret Repræsentation i Landstinget. Det var ganske sikkert Meningen, at det i vor nuværende Forfatning skulde naas ved Hjælp af de kongevalgte, og en Tid blev der ogsaa taget noget Hensyn dertil. Det var ret betydelige Folk, der den Gang blev sat ind som kongevalgte i Landstinget, og i alt Fald blev det Krav om Sagkundskab stillet noget mere den Gang end senere. Naar Marinen ikke var repræsenteret, blev Tuxen sat ind som Repræsentant for den, og da han døde, blev han straks afløst af Admiral Carstensen. Da Hæren ikke var repræsenteret, blev General Hedemann sat ind som Repræsentant for den. Altsaa, dette Hensyn blev den Gang dog i nogen Grad taget, idet dog, saa længe som jeg har fulgt Rigsdagslivet, Hensynet til, at det var politiske Meningsfæller af Regeringerne, har været det overvejende bestemmende, og vist er det, at efterhaanden som Aarene er gaaede, er det blevet det endnu mere. At der er ganske enkelte Undtagelser, er sikkert, men jeg behøver ikke at nævne Navne for at slaa fast, at i de senere Tider har det, at den vedkommende var en fuldtro Meningsfælle af Regeringen, været det ene bestemmende Hensyn. Derfor har de kongevalgte paa dette Punkt ikke været nogen stor Garanti, og hvad skulde nu træde i Stedet for de kongevalgte? De 12 af Landstingsmændene valgte, med Hensyn til hvilke man kun kan være vis paa et, nemlig, at det ene bestemmende ved Valget vil være det politiske Hensyn, Hensynet til at faa fuld- tro Meningsfæller ind. I størst Maal vil det vel blive Folk, som det ikke er lykke-